

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VII. Quid sit Pia Affectio, & an sit necessaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

523. Ob. 12. Ad hoc, ut intellectus rei assentiatur, tanquam certæ & evidenti, per actum scientificum, debet hæc ita proponi, ut intellectus agnoscat, sub tali apparentia veritatis non posse latere falsum: ergo multo magis id requiritur ad actum fidei, qui certior est quovis actu scientifico. Resp. neg. conf. Certitudo scientiæ veræ requirit evidentiam veram: atqui non potest aliquid esse evidenter verum, & simul falsum: ergo; unde qui reflexè scit, se habere evidentiam veram, scit simul, sub tali apparentia non posse latere falsum. Aliud foret, si evidentia tantum esset apparens, ut sæpe contingit; tunc enim sub tota ea apparentia, non tantum posset latere falsum, sed actu lateret. At verò certitudo de existentia revelationis, prævia ad actum fidei, vel piæ affectionem, non debet esse evidens, sed sufficit, si sit tanta, ut excludat prudens dubium, ad quod non requiritur illa reflexa cognitio, de impossibilitate latentis falsi sub tali apparentia.

524. Ob. ultimò. Si rusticus non debet habere discernibiliter illustrationem DEI, qua reflexè, vel saltem exercitè agnoscat, se hic & nunc, non posse falli, posset contingere, ut iterum prudenter, vel rationabiliter deponeret, aut repudiaret actum fidei, quem prius elicit, nolendo amplius credere, quod prius revera credidit: sed hoc contingere non potest: ergo. mi. habetur ex propositione 20. damnata ab Innocentio XI. quæ sic habet: *Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem: ex qua aperte infertur, non posse prudenter deponi actum fidei, qui utique etiam est supernaturalis.*

Probatur etiam ma. Proponat parochus (ut ipsi posuimus casum n. 504.) duos articulos, unum falsum, alterum verum: & rusticus credat fide Divina verum, alterum saltem conetur credere eadem fide: cumque non possit, fide Divina credere falsum, credat saltem humanâ: postea autem rusticus ille, ab alio longè doctiore, dedocetur suum errorem circa falsum, certè facillè posset contingere, ut idem dubitare inciperet etiam circa articulum verum, qui non melius ei propositus fuit: idque multo magis fieret, si alius apparenter Catholicus, quem reputat valde doctum, ipsum malitiosè deciperet, & diceret, parochum ejus indoctum fuisse, & in utroque errasse. Quod si ipse parochus ex incitiâ, vel malitiâ, revocaret utrumque articulum, (quod utique possibile est) adhuc citius contingere posset, ut rusticus articulum etiam verum non amplius vellet credere: ergo debet dici, quod rustico, non eodem modo applicetur articulus verus, & falsus, sed discernatur per illustrationem supernaturalem verum à falso: aut debet admitti, quod rusticus prudenter possit deponere, vel repudiare assensum supernaturalem fidei.

525. Resp. neg. ma. Cardenas in crisi. in propof. ab Innoc. XI. damn. dissert. 13. c. 4. n. 30. quando agit de hac propositione, ingenuè fatetur, se nescire, in quo sensu eam auctores tradiderint, aut in quo sensu sit dam-

nata: & certè difficulter intelligi potest, in quo sensu sit damnata. Ralslerus quoque de resolutione fidei n. 282. & seq. non aude rem omnino decidere: sed propter hunc ipsum casum in objectionem allatum, putat, fors posse dici, propositionis damnatæ sensum esse, quod quis, stante eadem applicatione revelationis, possit prudenter repudiare actum fidei; nam ait, sibi videri, quod repudiare assensum, sit cum non elicere, quando quis potest: talis autem rusticus supervenientibus tot in oppositum rationibus, non videtur posse illum elicere: ergo nec repudiare.

Suarez de fide disp. 4. sec. 5. n. 8. ait nullo modo admittendum, quod mutatio talis unquam prudenter possit fieri circa assensum fidei verè talem; unde debet dici (quod etiam Ralslerus asserit n. 284. de resolutione fidei) quod Divina providentia permittere non possit talem casum, adeoque, vel impediât, ne tali homini talia motiva in contrarium occurrant, vel per specialem illustrationem, saltem ut quo, talem hominem illustret, ut prudenter de priori assensu dubitare non possit. Neque hoc dicitur sine magno fundamento; nam (ut rectè Dominicus Viva in trutinâ Theolog. p. 2. in hanc propositionem n. 13. discursit) ratio, & prudentia exigunt, ut rem semel pro articulo fidei habitam, non statim delectamus, sed prius veritatem debitæ modis indagemus: si autem hoc aliquis fecerit, DEUS facient, quod est in se, non deest, sed eum juvabit sua illustratione, vel alio modo, ut veritatem inveniât, ut jam diximus n. 506. Superest, ut, quando egimus de actibus intellectus, qui præcedunt actum fidei, agamus etiam de piæ affectione, quæ prærequiritur ex parte voluntatis.

ARTICULUS VII.

Quid sit Pia Affectio, & an sit necessaria.

526. Dico. Pia affectio (de qua hic agitur, seu quæ prærequiritur ad actum fidei) est actus voluntatis supernaturalis, & liber, per quem voluntas imperat intellectui, ut mysteriis fidei assentiatur firmissimè, propter revelationem DEI, sufficienter applicatam: & hæc est necessaria præviè ad actum fidei, ita omnes. Hujus autem piæ affectionis objectum formale quod, est ipsa honestas creatura actus fidei, qui elicitur. Hic autem actus piæ affectionis, cum sit actus virtutis, ei correspondet etiam aliqua virtus, seu habitus, eum elicicens: & hæc vocari potest pia affectio habitualis: cumque pro objecto formali quod, habeat honestatem tantum creatam actus fidei, erit habitus moralis, & non Theologicus, ex dictis. n. 5. ubi actum de objecto formali quod virtutis Theologicæ. Et quidem talem habitum dari probatur, tum ex eo, quod frequen-

ter tales actus eliciantur: tum ex S. Thoma 2. 2. q. 4. art. 2. in corp. ubi ait: *Oportet, quod tam in voluntate sit aliquis habitus, quam in intellectu, si debeat actus fidei esse perfectus.*

Prob. jam conclusio quoad secundam partem (nam quoad primam partem non opus est probatione; cum omnes per piam affectionem talem actum intelligant) prob. autem 1. sic. Actus fidei ex se, & intrinsecè est necessarius, utpote actus intellectus, seu potentia necessaria: ergo debet per actum liberum pie affectionis denominari, ac reddi extrinsecè liber, & consequenter meritorius; quia nullum datur meritum sine libertate: ergo actus pie affectionis liber debet admitti. Prob. concl. 2. Sapius scriptura asserunt, fidem liberè elici, dum e.g. dicunt, aliquos obedire, non verò omnes Evangelio: corde credi ad iustitiam &c. dum reprehendunt incredulitatem: Tridentinum etiam sess. 6. c. 6. de preparantibus se ad justificationem ait: *Liberè moventur in DEUM, credentes vera esse &c.* S. Augustinus. tr. 26. in Joann. sub initium ait: *Intrare quisquam Ecclesiam potest nolens: accedere ad altare potest nolens: accipere potest sacramentum nolens: credere non potest, nisi volens:* ergo, cum actus fidei non sit liber in se, debet esse liber in pia affectione.

Probatur conclusio 3. Mysteria fidei saepe sunt obscura, & licet sint evidenter credibilia, non sunt evidenter vera: adeoque non necessitatur intellectus ad ea affirmanda, sed debet ab imperio voluntatis liberè determinari, prout etiam philosophi dicunt de omnibus veritatibus non evidentibus: ergo necessarius est actus, seu imperium voluntatis, ut determinetur intellectus ad ea mysteria affirmanda per actum fidei: hic autem actus determinans, quia est actus voluntatis, est affectio: quia tendit ad pietatem, seu cultum DEI, per actum fidei, est affectio pia: ergo.

527. Ob. 1. Potest contingere, ut mysterium proponatur absque ulla ratione in oppositum: ergo tunc actus fidei non erit liber, nec dabitur pia affectio. Confr. Aliis objectis, ratione actuum frequentatorum, assentimur ex habitu, non reflectendo nos ad motivum: ergo etiam possumus assentiri objectis fidei, ratione actuum frequentatorum, absque pia affectione: ergo hæc non est semper necessaria. Resp. om. ant. neg. conf. Ex eo, quod nulla ratio appareat in oppositum, non statim sequitur, necessitari intellectum, ut observavimus jam n. 513. Si autem ponatur intellectus necessitari ad assensum, tunc hic actus non erit actus fidei strictè dictus, seu talis, qualis communiter intelligitur, scilicet liber, & meritorius, de quo loquuntur SS. Patres, & ad quem requiritur captivatio intellectus, ut diximus n. 468. agendo de evidentia in artestante: quidquid sit, an, in casu intellectus necessitati, detur aliquis assensus necessario præstis testimonio Divino, adeoque

que non meritorius, de quo non loquimur.

Ad confirm. neg. conf. potest quidem elici actus fidei virtualis, vel objectiva, non reflectendo ad motivum: non autem potest elici actus fidei formalis, ut dictum n. 43. Sed neque actus fidei objectiva, seu virtualis, potest elici absque pia affectione; nam etiam iste debet esse liber (de libero enim, & meritorio actu, hic agimus, ut supra dictum) liber autem esse non potest sine pia affectione. Insuper, quandoque datur attentio ad motivum fidei, seu revelationem obscurè propositam, eo ipso, exercitè saltem, etiam datur aliqua attentio ad obscuritatem, vel captivationem intellectus, (ad quam necessaria est pia affectio) licet hæc valde subtiliter, & tenuiter fiant, & sæpius non reflexè advertantur: sicut, si quis scribat, semper advertit ad regulas formandi singulas literas, quamvis valde tenuiter. Casu quo autem revelatio esset evidenter propolita, tunc, ut daretur actus fidei meritorius, deberet dari advertentia saltem in actu exercito, ad alios casus possibiles, in quibus revelatio esset tantum obscurè proposita: deberetque assensus imperari cum preparatione animi, ad eundem etiam imperandum in circumstantiis obscuritatis: quod imperium est utique pia affectio. videantur etiam dicta n. 468.

528. Ob. 2. Non potest aliquis dissentire illi, quod ei est evidenter credibile: ergo non datur libertas contrarietatis, saltem in ordine ad fidem. Resp. neg. ant. Ut jam saepe diximus, discrimen latum est, inter evidentem credibilitatem, & evidentem veritatem. Si mihi aliquid sit evidenter credibile, non quidem possum dicere: *Non est evidenter credibile:* sed tamen possum dicere: *Non est verum:* vel saltem: *Fortè non est verum* (quod dubium jam est contrarium fidei) quia ex evidenti credibilitate non inferitur evidens veritas, ut dictum n. 482. Imprudenter quidem ista fiunt: atamen absolute fieri possunt: sicut imprudenter fiunt quævis peccata contra quæcumque alia præcepta. Et quis neget, hominem pertinacem in suo errore, posse imprudenter, credibilitati evidenti se opponere?

529. Ob. 3. Fides peccatoris non est meritoria: ergo neque debet esse libera. Resp. dist. ant. non est meritoria de condigno. conc. ant. non est meritoria de congruo. neg. ant. & conf. imò Tridentinum sess. 6. c. 6. de necdum iustis loquitur, quando ait: *Liberè moventur in DEUM, credentes vera esse &c.* Dicuntur tamen peccatores gratis justificari; quia justificantur sine merito strictè dicto, sive sine merito de condigno: sicut quis diceretur, equum gratis accipere, pro quo dedisset teruncium. Neque peccator, utpote inimicus DEI, & DEO, secundum se, & simpliciter non placens, sed ei tantum placens secundum quid, sive secundum opus supernaturale, debet ob meritum de congruo statim justificari; quia

inprimis merito de congruo non debet DEUS præmium reddere: dein peccatoris meritum non est meritum immediatum justificationis, sed tantum est meritum de congruo immediatum auxilii, & mediarum justificationis.

530. Ob. 4. Fides est radix omnis meriti: ergo pia affectio præcedens non est meritoria, consequenter nec libera, nec supernaturalis. Confir. 1. Potest quis velle credere ex vana gloria: ergo voluntas credendi non est necessariò meritoria. Confir. 2. Fides potest etiam elici ex semiplena deliberatione: & talis actus non esset meritorius: ergo nec liber. Resp. dist. ant. fides est radix omnis meriti, hoc est, fides vel latè sumpta pro omni illustratione supernaturali, vel fides quidem strictè dicta, sed ut libera, & laudabilis. conc. ant. fides strictè dicta, etiam ut non libera. neg. ant. & conf. Si sumitur fides in sensu latiore, pro illustratione superna, præcedit etiam aliqua talis illustratio piam affectionem, & est radix hujus, adeoque omnis meriti, quaecunque in ista datur: si autem sumitur fides strictè dicta, & ut libera, constituitur ex pia affectione, & unà cum hac, in concreto sumpta, est meritoria: sive, complexum ex utraque est meritorium.

Ad 1. confirm. Resp. dist. ant. potest quis ex vana gloria velle credere remotè, & mediatè, vel ineffaciter. om. ant. proximè, & efficaciter. neg. ant. & conf. quia, cum pia affectio, requisita ad fidem, & sine qua DEUS non concurrat ad actum fidei, quæque immediatè eum actum imperat, supernaturalis sit, non potest elici ex motivo inhonesto: quidquid sit, an (ut volunt Lugo, & Ripalda) absolutè possit ipsa pia affectio imperari ab alio actu prævio, ex inhonesto motivo vanæ gloriæ: sicut multi admittunt, ex tali motivo inhonesto etiam imperari posse usum sacramenti pœnitentiæ, consequenter etiam actus supernaturales ad eum requisitos. Ad 2. confir. Vel sufficit ad meritum semiplena deliberatio, vel non: si sufficit. neg. 2. p. ant. si non sufficit. neg. conf. nam tunc talis actus fidei non erit meritorius; nec in hoc potest esse tunc aliquid absurdum: liber tamen erit, libertate semiplena, quam libertatem debebit ipsi præcedenti piæ affectioni, in se ipsam tantum semiplenè liberæ.

DISPUTATIO IV.

De Objecto Materiali Fidei.

531. **O**bjectum materiale fidei jam diximus esse, quod creditur propter aliud, scilicet propter revelationem DEI; unde debet esse revelatum, nec sufficit esse revelabile; nam, quod nondum est revelatum, est tantum objectum materiale fidei remotum, seu omnino remotissimum, ut quidam Recentior ait: hoc est, tunc est, sive erit credibile, quando erit re-

velatum, & revelatio sufficienter applicata. Hinc idem ait, objectum etiam revelatum, sed nondum sufficienter ut tale applicatum, esse tantum objectum materiale fidei remotum; quia nec istud est proximè credibile, quod utique verum est. Quare nostræ conclusiones, si accipiendæ sint de objecto proximo fidei, debent intelligi ex suppositione, quod revelatio sit sufficienter applicata.

Verum quidem est, quod aliquid necdum revelatum, vel cujus revelatio nondum est sufficienter applicata, possum proximè affirmare per discursum, vel alium actum: non tamen id proximè possum credere per fidem: quàm parum scilicet possum credere homini, cujus vocem nondum intellexi, vel nondum loquenti, aut promittenti, sed tantum potenti dicere, vel promittere. Quæri tamen hic solet. 1. An objectum, tantum implicitè, vel mediatè revelatum, sit etiam objectum fidei. 2. An objectum tantum virtualiter revelatum, seu per discursum tantum ex alio revelato illatum, possit esse objectum fidei: qua occasione quaeritur quoque, an fides sit discursiva: dein ulterius indagatur, quanam necessariò sint credenda explicite, quanam tantum implicitè. Itaque sit

QUÆSTIO I.

De Objecto Materiali Fidei in Genere.

ARTICULUS I.

An, & quæ, implicitè revelata, sint
objectum materiale fidei.

532. **I**mplicitè revelatum (quod etiam est objectum materiale fidei, ut facile patebit ex mox dicendis) dicitur illud, quod non est in se formaliter, clarè, & apertè revelatum: sed continetur, seu involvitur in aliquo, formaliter, clarè, & apertè revelato. Talia sunt, partes objecti formaliter revelati, tam potestativæ, quàm actuales, seu essentialia constitutiva, sive sint partes physicae, sive metaphysicae: item talia sunt termini inferiores, contenti in superiore revelato: vel etiam veritates particulares, contentæ in universali. e. g. respectu hominis, constitutiva physica, seu partes physicae, sunt anima, corpus, & unio: constitutiva metaphysica, seu partes metaphysicae, sunt animal, & rationale: respectu animalis partes potestativæ sunt homo, & leo &c. qui etiam sunt termini inferiores respectu ejusdem animalis, tanquam termini superiores.

Pariter respectu propositionis, seu veritatis universalis: *Omnis homo est redemptus à Christo*: propositiones, seu veritates particulares sunt: *Petrus est redemptus à Christo*: *Andreas est redemptus à Christo* &c. Alii